

رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی

دوره ۹، شماره ۳۵، زمستان ۱۴۰۰

ص: ۶۴-۴۵

مدل پارادایمی نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه ورزشی دانشگاهی در دانشجو-معلمان دانشگاه فرهنگیان

فرناز قدیریان مارنانی^۱ - محمد سلطان حسینی^۲ - مهدی سلیمی^{۳*} - شهرام عرفوف زاد^۴

۱. دانشجوی دکتری رشته مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت‌بدنی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)،

اصفهان، ایران. ۲. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. ۳. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. ۴. استادیار مدیریت ورزشی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه

فرهنگیان، اصفهان، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۰/۲۸، تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۰۲/۱۰)

چکیده

هدف از پژوهش، ارائه مدل پارادایمی نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه ورزشی دانشگاهی در دانشجو-معلمان دانشگاه فرهنگیان بود. پژوهش حاضر با استفاده از روش کیفی با ماهیت اکتشافی و رویکرد سیستماتیک نظریه داده بنیاد به انجام رسید که مبتنی بر دستورالعمل‌های پیشنهادشده توسط کوربین و استراوس شکل گرفته است. جامعه آماری تحقیق شامل صاحب‌نظران حوزه مدیریت ورزشی و مسئولین مربوطه بودند که جهت نمونه‌گیری برای انجام مصاحبه‌ها از روش نمونه‌گیری هدفمند و تکنیک گلوله برفی استفاده شد. ابزار و روش گردآوری داده، مصاحبه از نوع نیمه ساختاریافته فردی بود که اجرای مصاحبه‌ها تا اشباع نظری (۱۱ مصاحبه) ادامه یافتند. جهت تحلیل داده‌ها از رویکرد سیستماتیک شامل سه گام اصلی کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی بهره گرفته شد. نتایج کدگذاری باز، محوری و انتخابی حاکی از شناسایی ۱۳۸ کد باز و ۲۵ مفهوم بود. مفاهیم بر اساس الگوی پارادایمی استراوس و کوربین در مقوله‌های شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردهای کنش و واکنش و پیامدها طبقه‌بندی شدند. نتایج پژوهش نشان داد که برنامه‌محوری و شناخت نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه ورزشی در سطح دانشگاه فرهنگیان پیامدهای عمده‌ای در توسعه بهزیستی روان‌شناختی، مدیریت اوقات فراغت و کاهش ناهنجاری رفتاری در ابعاد مختلف در بر خواهد داشت.

واژه‌های کلیدی

دانشجو-معلمان، دانشگاه فرهنگیان، فعالیت‌های فوق‌برنامه، نهادینه‌سازی.

مقدمه

تعلیم و تربیت از دشوارترین، ظریفترین و پرمهمترین امور انسانی و امری پراج به حساب می‌آید که در این میان نقش معلمان بسیار حساس، مؤثر و سازنده است. با ایجاد و گسترش تشکیلات تربیت‌معلم و ارائه برنامه‌های متنوع و متناسب می‌توان معلمانی تربیت کرد که مهارت‌ها و فنون لازم را در ابعاد انسانی و ادراکی کسب کنند و بتوانند از هنر، علم و تجربه خود در تبدیل انسان‌های خام به انسان‌های خلاق، بالنده و متعادل بهره گیرند. مؤسسات تربیت‌معلم در عصر کنونی جایگاه و رسالت ارزنده‌ای در نظام تعلیم و تربیت کشور دارند (۱۰). مراکز تربیت‌معلم که هم‌اکنون در کشورمان به نام دانشگاه فرهنگیان تغییر نام داده است، وظیفه تأمین نیروی انسانی موردنیاز آموزش و پرورش را در جایگاه معلم بر عهده دارند. دانشگاه فرهنگیان متشکل از مراکزی است که برای تأمین، تربیت و توانمندسازی منابع انسانی وزارت آموزش و پرورش شکل گرفته و پیشرو در آموزش، پژوهش، تولید و ترویج علم نافع موردنیاز آموزش و پرورش است. دانشگاه فرهنگیان به‌عنوان یکی از نهادهای مهم اجتماعی است که در پیشرفت اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی جامعه نقش پررنگی را دارا است، که برخی صاحب‌نظران آن را یکی از ارکان زیربنای رشد و توسعه کشور می‌دانند (۳). ازجمله اهداف دانشگاه فرهنگیان، توسعه و ایجاد زمینه پژوهندگی، تقویت روحیه پژوهشی، گسترش دانش، بینش و مهارت‌های منابع انسانی، رصد کردن تحولات نظام‌های تربیت‌معلم و تحولات علمی است. در راستای تحقق این اهداف، فعالیت‌ها و برنامه‌هایی را اجرا و ارائه می‌کنند که در این میان، برنامه‌های درسی نقش بسیار مهمی دارند (۶). از طرفی با توجه به تحولات و دگرگونی‌های سریع در اجتماع، افراد باید مهارت‌های ویژه‌ای را کسب نمایند تا از

روی اندیشه به سرنوشت خویش حاکم باشند و در انجام مسئولیت خود نقش مؤثر و سازنده را ایفا نمایند که این امر به‌تنهایی از عهده آموزش رسمی بر نمی‌آید، لذا باید فعالیت‌های جانبی طرح و پیاده‌سازی شوند که در این راستا فعالیت‌های فوق‌برنامه، جزئی از فعالیت‌های غیررسمی است و رایج‌ترین اصطلاحات مرتبط با آن عبارت است از فعالیت‌های فوق‌برنامه‌ای، خارج از کلاس یا کمک برنامه‌ای (۸). فعالیت فوق‌برنامه به‌عنوان یکی از شاخص‌های تعلیم و تربیت غیررسمی باینکه در چارچوب کلاس و درس رسمی مدارس گنجانده نمی‌شود، می‌تواند در کنار آموزش و پرورش نقش مکمل را ایفا نماید. بدیهی است که در یک چنین دیدگاهی، نظام فوق‌برنامه دارای اهداف مشخص و راه‌هایی روشن برای رسیدن به این اهداف است. در واقع فعالیت‌های فوق‌برنامه به‌منظور رفع نارسایی برنامه درسی و برای غنی‌سازی و تعمق یادگیری و قابلیت‌های خاص و آماده کردن برای ایفای تکالیف و مسئولیت‌های شهروندی پیش‌بینی و اجرا می‌شوند (۲۲). دونالت، راتلی، دوچیسین و گیوری^۱ (۲۰۱۹) بیان می‌نمایند که فعالیت‌های فوق‌برنامه‌ای به‌عنوان یک استراتژی برنامه‌ای باعث ارتقاء دانشجویان در دنیای کاریشان می‌گردد و مشارکت در فعالیت‌های فوق‌برنامه‌ای مدارس می‌تواند زمینه مثبت و حمایتی فراهم کند و راهبردی پیشگیرانه برای بدرفتاری باشد (۱۸). نتایج تحقیقاتی کسادو، یتسی، مولینرو و بلارتا^۲ (۲۰۱۹) نشان داد که اثرات یک فعالیت آموزشی موفق، از قبیل افزایش زمان یادگیری باعث بهبود دانش و عملکرد دانشجویان می‌شود (۱۵)؛ همچنین رضوی، لقمانی، ذبیحی و علوی (۱۳۹۸) در تحقیق خود بیان نمودند که علاوه بر مسائل روزمره و اصلی دانشجویان در نظام آموزش عالی، فرصت‌های دیگری مانند اوقات فراغت نیز وجود دارند که نقش کلیدی در شکوفایی محیط آموزشی ایفا می‌کند که

(۱۱). همچنین آصفی و قنبرپور نصرتی (۱۳۹۷) در پژوهشی با ارائه عوامل مؤثر در نهاده‌سازی ورزش همگانی در ایران نشان دادند مهم‌ترین بُعد در نهاده‌سازی ورزش همگانی بُعد سازمانی است و پس از آن بُعد گروهی، محیطی و فردی قرار دارند (۲). علاوه بر این سامرلی^۱ (۲۰۲۰) مطالعه‌ای را تحت عنوان توسعه ورزش: بررسی تطبیقی نهاده‌سازی اولیه ورزش‌های سنتی و ورزش‌های الکترونیک انجام داد. یافته‌های این مطالعه حاکی از این بود که در نهاده‌سازی ورزش‌های نامبرده عامل‌های سرمایه، هویت و انجمن، حقوق معنوی و عوامل رسانه‌ای نقش دارند (۲۶). در پژوهشی دیگر بورک، هیلاند و کریک^۲ (۲۰۲۰) به بررسی عوامل مرتبط با نهاده‌سازی فعالیت‌های ورزشی در مدارس ابتدایی استرالیا پرداختند. یافته‌های این پژوهش نشان داد ظرفیت مدرسه، ادراک رفتاری دانش‌آموزان، سلامت، لذت، مزایا، مزیت نسبی، مشاهده‌پذیری و داشتن برنامه ارائه‌شده توسط مربیان در زمان انجام فعالیت همگی با نهاده‌سازی ورزش در مدارس مرتبط هستند (۱۲). در مطالعه‌ای دیگر تیلور و ولز^۳ (۲۰۱۷) با بررسی موانع نهاده‌سازی و حمایت از جهت‌گیری ورزشی زنان نشان دادند محیط، انتظارات فراگیران، تبعیض جنسیتی، تفکیک شغلی، زندگی کاری و خانوادگی، جمعیت‌شناختی و فرهنگ‌سازمانی موانع نهاده‌سازی هستند در مقابل محیط جامعه، سرمایه انسانی و اجتماعی جزء عوامل حمایتی محسوب می‌شوند (۱۷).

آنچه از مرور تحقیقات گذشته نمایان می‌شود این است که تحقیقات معدودی پیرامون نهاده‌سازی در ورزش انجام گرفته است و اکثر قریب به اتفاق آن‌ها طی سال‌های اخیر انجام گرفته است. بنابراین این‌گونه استنباط می‌شود که گرایش به بررسی نهاده‌سازی در ورزش طی سال‌های

بر اساس یافته‌ها بیان شد که دانشجویان دانشگاه‌های دولتی رضایت بیشتری از برنامه‌های ورزشی دانشگاه دارند و با توجه به فعالیت کامپیوتر دانشجویان، پیشنهاد می‌شود که فوق برنامه‌های ورزشی با دیدگاه‌های جذاب‌تری از طریق سایت و برنامه‌های نرم‌افزاری به دانشجویان ارائه گردد (۷). در این میان نهاده‌سازی در واقع دریافت و جذب ارزش‌های فرهنگی از محیط و پذیرش، عینیت بخشیدن و ساختار دادن به آن ارزش‌ها است؛ در واقع برای استقرار، تثبیت و انتقال و تداوم آن در تمام سطوح فردی و گروهی است (۹). عمل نهاده‌سازی به‌عنوان رفتاری تعریف می‌گردد که در طول زمان استمرار دارد و به‌وسیله دو یا تعداد بیشتری از افراد در پاسخ به محرک یکسان اجرا می‌گردد و به‌عنوان واقعیت اجتماعی وجود دارد (۱۱). در این راستا در حوزه ورزش هم پژوهش‌هایی با محوریت نهاده‌سازی به انجام رسیده است که از آن جمله می‌توان به پژوهش طالب-پور و همکاران (۱۳۹۵) اشاره کرد که با مقایسه‌ای عوامل مؤثر بر نهاده‌سازی ورزش در بین دانشجویان (مطالعه موردی: دانشگاه فردوسی مشهد) نشان داد که از دیدگاه دانشجویان هر پنج عامل اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی، مدیریتی، زیرساخت‌ها و اماکن ورزشی و انگیزاننده‌ها می‌توانند بر نهاده‌سازی ورزش در بین دانشجویان مؤثر باشند (۹). منوچهری‌نژاد و همکاران (۱۳۹۷) نیز به شناسایی و تحلیل عوامل مؤثر بر نهاده‌سازی فرهنگ ورزش در کودکان و نوجوانان از دیدگاه معلمان تربیت‌بدنی پرداختند. یافته‌های این پژوهش منجر به شناخت ۶ عامل مؤثر به نام‌های فعالیت‌های خانواده و گروه‌های همسالان، فعالیت سازمان‌های غیردولتی، فعالیت نهاده‌های دولتی، فعالیت‌های مشترک بخش دولتی و غیردولتی، فعالیت نهاده‌های دینی و مذهبی و فعالیت‌های تسهیل‌کننده شد

نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه ورزشی دانشگاهی در بین دانشجو-معلمان دانشگاه فرهنگیان کشور است. در این پژوهش تلاش می‌شود نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه ورزشی دانشگاهی را بر اساس نظریه داده بنیاد و در قالب پارادایمی از عوامل علی، زمینه‌ای، مداخله‌گر، زمینه‌راهربرد و پیامدها طراحی و تبیین شود. درنهایت مدل جامعی در این زمینه که یکی از نیازهای اساسی است، طراحی می‌شود.

روش

این تحقیق با ماهیت اکتشافی و باهدف بسط دانش و شناخت موجود در رابطه با ارائه مدل نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی در بین دانشجو-معلمان دانشگاه فرهنگیان انجام شد. از این رو در دسته تحقیقات کاربردی قرار می‌گیرد. به‌علاوه در این تحقیق از روش نظریه داده بنیاد رهیافت نظام‌مند که توسط اشتراوس و کوربین حمایت می‌شود استفاده شد. دلیل استفاده روش فوق، این بود که به این سؤال پاسخ داده شود که نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه ورزشی دانشگاهی تابع چه بسترها و زمینه‌های است و با کاربردهای مقتضی پیامدهای آن برای دانشگاه چیست؟ از طرف دیگر کاستی‌های موجود در پیشینه پژوهش مبنی بر اینکه پیش‌تر مدلی برای نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه ورزشی دانشگاهی ارائه نشده است مزیت بر علت بود. علاوه بر این، دلیل اینکه از رهیافت نظام‌مند استفاده شد این بود که در این رهیافت در مقایسه با رویکردهای ظاهر شونده و ساخت‌گرایانه، زنجیره‌ای از کنش‌ها و برهم‌کنش‌ها بین واقع و عوامل مربوط به موضوع تحقیق از قبل ترسیم شده است، و الگوی روابط فی‌مابین شرایط علی، راهبردها، شرایط زمینه‌ای، مداخله‌گر و پیامدها از پیش نمایان است. جامعه آماری تحقیق شامل صاحب‌نظران حوزه مدیریت ورزشی و مسئولین دارای سابقه موفق اجرایی در حوزه تحقیق بودند.

گذشته به نسبت حداقل یک دهه گذشته رشد افزونی داشته است. علیرغم آن مشاهده می‌شود هیچ‌کدام از پژوهش‌های انجام‌گرفته به بررسی چگونگی نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه ورزشی دانشگاهی نپرداخته‌اند و چون نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه ورزشی باعث می‌شود که دانشجویان اندیشه‌های خلاق خود را در مورد مهارت‌هایی مانند تفکر حل مسئله و تصمیم‌گیری به کار ببرند. هدف اساسی از فعالیت فوق‌برنامه اهمیت و ارزش این فعالیت‌ها در توسعه و رشد دانشجو معلمان است؛ بنابراین لزوم برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری مناسب و وضع قوانین لازم برای نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه ورزشی لازم به نظر می‌رسد. درنهایت اینکه، صاحب‌نظران بر این موضوع اذعان دارند که دانشگاه فرهنگیان به‌عنوان یکی از دانشگاه‌های حساس و مهم کشور و تنها دانشگاه داخل کشور که مسئولیت تأمین، تربیت و به‌سازی نیروی انسانی و تربیت‌معلم برای وزارت آموزش و پرورش را بر عهده دارد. دانشگاه فرهنگیان باید از نظامی پویا برخوردار باشد، به طوری که علم و پژوهش در آن نهادینه‌شده و فعالیت‌های فوق‌برنامه ورزشی در بین دانشجو معلمان بتواند جایگاه واقعی خود را در نظام آموزشی بیابد. اما روند گذشته نشان داده است که تاکنون این‌چنین نبوده است و نیازمند حرکتی منسجم همراه با برنامه‌ریزی دقیق و مناسب در دانشگاه فرهنگیان کشور به نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه ورزشی دانشگاهی دارد. لذا با توجه به اینکه مطالعات انجام‌شده در زمینه نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه ورزشی دانشگاهی به‌ویژه در دانشگاه فرهنگیان کشور محدود بوده و همچنین الگو یا مدلی جامع در این حیطه وجود ندارد، بنابراین این موضوع به‌عنوان خلاء پژوهشی و نیز به‌عنوان فقدان راهکاری عملی و مناسب در دانشگاه فرهنگیان کشور می‌تواند مطرح گردد. بر اساس موارد مطرح‌شده هدف اصلی این پژوهش ارائه مدل

گیری برای انجام مصاحبه‌ها از روش نمونه‌گیری هدفمند و تکنیک نمونه‌گیری گلوله برفی استفاده شد. در این تکنیک یک گروه اولیه جهت مصاحبه انتخاب شدند و سپس گروه-های بعدی جهت مصاحبه توسط همین گروه معرفی شدند و نمونه‌گیری تا جایی تداوم یافت که پژوهش به اشباع نظری و کفایت رسید (پس از انجام ۱۱ مصاحبه اشباع نظری حاصل گردید). همچنین در این پژوهش جهت گردآوری داده‌ها در بخش کیفی، از مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد. علاوه بر این در پژوهش حاضر جهت سنجش روایی از معیارهای اسکینر، ادواردز و کوربت^۱ (۲۰۱۴) که در جدول (۱) به آن اشاره شده است استفاده شد (۲۵).

در این تحقیق در انتخاب مشارکت‌کنندگان جهت مصاحبه-ها سعی شد تا هم از افراد دارای تحصیلات آکادمیک (اعضای هیئت‌علمی) و هم از افراد دارای تجربیات مدیریتی در حوزه فعالیت‌های فوق برنامه دانشگاهی به‌ویژه دانشگاه فرهنگیان استفاده شود (دلیل اینکه این افراد انتخاب شدند این بود که در این پژوهش عمل نهادینه‌سازی از بُعد مدیریتی مدنظر بود و چون احتمال داده می‌شد مدیران اجرایی و اساتید دانشگاه بهتر بتوانند از بُعد مدیریتی عوامل و شاخص‌های مدیریتی را واکاوی و تحلیل کنند این افراد انتخاب شدند، کما اینکه در برآیند نظرات، به نظر می‌رسد که تمامی کدهای موردنظر استخراج گردیدند). نمونه تحقیق از بین افراد جامعه آماری انتخاب شد و جهت نمونه

جدول ۱. روش‌های اطمینان از روایی

روش‌های اطمینان از روایی	نحوه اجرا در این پژوهش
درگیری طولانی مدت	افزایش حساسیت نظری، مشارکت عملی و ارتباط با مشارکت‌کنندگان برای ارزیابی برداشت‌های محقق
مشاهده پایدار	مشارکت عملی محقق و حضور در محیط مشارکت و اکتشاف جزئیات تجارب مشارکت‌کنندگان
بازرسی مجدد مسیر کسب اطلاعات	انجام بازرسی ادواری اطلاعات و کدهای به‌دست‌آمده به جهت پیشگیری از سوگیری و اطمینان از صحت، توسط محقق و یک همکار (دانشجوی دکتری) آشنا به موضوع موردپژوهش
چک کردن با مشارکت‌کنندگان	بررسی اطلاعات به‌دست‌آمده به کمک گروه تحقیق و نظرسنجی از مصاحبه‌شوندگان در خصوص نتایج
مثلث‌سازی	استفاده از منابع متعدد برای جمع‌آوری داده‌ها
مقایسه مستمر	مقایسه داده‌های به‌دست‌آمده از منابع موردبررسی با سایر منابع به‌صورت مستمر در تمام طول تحقیق

در دو مرحله کدگذاری شاخص ثبات برای آن تحقیق محاسبه گردید (جدول ۲).

همچنین برای سنجش پایایی در این تحقیق از روش پایایی باز آزمون استفاده شده است. شاخص ثبات یا پایایی باز آزمون به میزان سازگاری طبقه‌بندی داده‌ها در طول زمان اشاره دارد. این شاخص را زمانی می‌توان محاسبه کرد که یک کدگذار یک متن را در دو زمان متفاوت کدگذاری کرده باشد. برای محاسبه پایایی باز آزمون از میان مصاحبه-های انجام‌گرفته چند مصاحبه به عنوان نمونه انتخاب شد و در دو فاصله زمانی هر کدام از مصاحبه‌ها با هم مقایسه شدند و از این طریق میزان توافقات و عدم توافقات موجود

جدول ۲. محاسبه پایایی

ردیف	شماره مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	پایایی
۱	P2	۴۷	۲۲	۵	۰/۹۳۶
۲	P10	۱۵	۷	۳	۰/۹۳۳
	جمع	۶۲	۲۹	۸	۰/۹۳۵

گونگون جهت جمع‌آوری اطلاعات در تحقیق اطلاق می‌شود. سرانجام فرایند تحلیل داده‌ها مبتنی به سه مرحله کدگذاری: کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی انجام گرفت و به این منظور از نرم‌افزار Maxqda نسخه ۱۲ استفاده شد.

یافته‌ها

در جدول (۳)، ویژگی‌های نمونه‌های تحقیق در قالب سمت، رشته تحصیلی، تحصیلات و حوزه فعالیت ارائه شده است.

همانگونه که در جدول (۲) ملاحظه می‌شود تعداد کل کدها در دو فاصله زمانی ۳۰ روزه برابر ۶۲، تعداد کل توافقات بین کدها در این دو زمان برابر ۲۹ و تعداد کل عدم توافقات در این دو زمان برابر ۸ است. پایایی بازآزمون مصاحبه‌های این تحقیق برابر با ۹۳٪ است. با توجه باینکه میزان پایایی بیشتر از ۶۰٪ است، بنابراین قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها مورد تأیید است. لازم به ذکر است به جهت جنبه نو بودن تحقیق و محدودیت احتمالی داده‌ها، جهت گردآوری اطلاعات به‌طور کلی از رویکرد مثلث‌سازی استفاده شد. مثلث‌سازی به فرایند استفاده از رویکردها و منابع

جدول ۳. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی افراد مشارکت‌کننده در تحقیق

نشانیگر	تحصیلات	رشته تحصیلی	حوزه فعالیت
P1	دکتری	مدیریت	ریاست مدیریت پردیس و مراکز استان اصفهان
P2	دکتری	حقوق	مسئول ارزیابی دانشگاهها
P3	دکتری	علوم تربیتی	رئیس دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید باهنر
P4	دکتری	الهیات	رئیس سابق آموزش و پرورش استان اصفهان
P5	دکتری	فلسفه	هیئت علمی
P6	دکتری	جامعه‌شناسی	معاون دانشجویی
P7	کارشناسی ارشد	مدیریت ورزشی	رئیس خوابگاه‌های پردیس فاطمه زهرا
P8	دکتری	تربیت بدنی	هیئت علمی
P9	دکتری	مدیریت ورزشی	عضو کنفدراسیون ورزش آسیا
P10	کارشناسی ارشد	تربیت بدنی	دبیر نمونه تربیت بدنی و سرپرست تیم
P11	دکتری	مدیریت	رئیس پردیس دانشگاه فرهنگیان

نمونه‌ای از نکات کلیدی مصاحبه‌ها بر اساس حاشیه‌نویسی بر متون مصاحبه ارائه شده است.

با استناد به کدبندی مرحله اول که به کدبندی باز معروف است، از طریق بازبینی مصاحبه‌های انجام‌گرفته با صاحب‌نظران ۱۳۸ کدباز شناسایی گردید. لازم به ذکر است برخی کدها منحصر به فرد و برخی نیز دو مرتبه یا بیش از دو مرتبه مطرح شده بود. پس از اینکه همه داده‌ها کدبندی

در کدبندی باز محقق بر اساس واحد کدبندی، به هر واحد مورد نظر یک کد (مفهوم، نام، برچسب) الصاق می‌کند. مفاهیم یا کدهای به‌دست‌آمده در این مرحله، سنگ بنای مقوله‌های عمده بعدی و نیز اجزای اصلی نظریه زمینه‌ای در حال ظهور را شکل می‌کند. در این بخش (جدول ۴) به‌جای ارائه تمامی صفحات نگارش شده از مصاحبه‌ها، فقط

شد و کدها یا مفاهیم اولیه متعددی ساخته شدند، مرحله

دوم کدبندی داده‌ها با نام کدبندی محوری انجام شد.

جدول ۴. نمونه‌ای از نکات کلیدی مصاحبه‌ها به همراه کدگذاری اولیه

منبع	متن مصاحبه	کدگذاری باز
	می‌توان در توسعه مفهوم فعالیت فوق برنامه ورزشی دانشگاهی، ورزش‌های درون خوابگاهی و فعالیت‌های هدفمند ورزشی دانشجویان در خارج از دانشگاه را هم مدنظر قرار دارد و در این دایره تعریف کرد	ورزش درون خوابگاهی
	به این معنی که باید احساس نیاز به فعالیت ورزشی و نتایج مثبت آن در بین دانشجویان به یک ارزش درونی تبدیل شود	تقویت احساس نیاز به فعالیت ورزشی تأکید بر نتایج مثبت ورزش
	معمولاً به علت سیستم معیوب آموزشی موجود و نگرانی‌های مربوط به کنکور، دانش‌آموزان در دوره دبیرستان، فعالیت ورزشی مفید و مستمری ندارند	نبود فعالیت ورزشی مفید و مستمر در دوره دبیرستان
	فضای دانشگاه با اوقات فراغتی که به دنبال دارد فرصت مغتنمی را فراهم می‌کند تا دانشجویان فارغ از رشته تحصیلی و جنسیت فعالیت ورزشی اثربخشی داشته باشند	اثربخشی فعالیت‌های ورزشی
	بنابراین اقدام فرهنگی و اطلاع‌رسانی و آموزش و یادآوری حساسیت موضوع بین دانشجویان از اولویت خاصی برخوردار است	اطلاع‌رسانی آموزش فرهنگ‌سازی
	قطعاً وجود فضای ورزشی مناسب و امکانات و تجهیزات موردنیاز و کامل می‌تواند در ترغیب دانشجویان به روی آوردن به فعالیت ورزشی مؤثر باشد	مناسب بودن فضای ورزشی داشتن امکانات و تجهیزات موردنیاز کامل بودن امکانات و تجهیزات
P2 (مصاحبه شماره ۲)	لازم است کلیه امکانات ورزشی موجود در فضاهای دانشگاهی بروز شود و نواقص و معایب آن برطرف شد	به‌روز بودن امکانات ورزشی مرتفع ساختن نواقص و معایب امکانات ورزشی
	برنامه‌ریزی مناسب برای استفاده حداکثری همه دانشجویان از فرصت‌های موجود	برنامه‌ریزی مناسب جهت استفاده از فرصت‌های موجود
	به‌کارگیری مربیان مجرب و ماهر برای آموزش و هدایت دانشجویان	به‌کارگیری مربیان مجرب و ماهر
	اطلاع‌رسانی به همه دانشجویان از برنامه‌های ورزشی موجود	اطلاع‌رسانی
	استعدادیابی برای آماده‌سازی و هدایت دانشجویانی که به‌صورت حرفه‌ای در یک رشته ورزشی مهارت دارند جهت شرکت در مسابقات ورزشی	استعدادیابی و هدایت دانشجویان
	تیم‌سازی و برگزاری مسابقات دانشگاهی جهت ترغیب دانشجویان به رقابت ورزشی	برگزاری مسابقات دانشگاهی تیم‌سازی
	وجود تفکر و روحیه ورزشی در مدیران دانشگاهی در همه سطوح مدیریتی	ارزش قائل شدن از جانب مدیران دانشگاهی
	وجود کارشناسان تربیت‌بدنی مجرب و علاقه‌مند و خلاق برای مدیریت و برنامه‌ریزی و جذب دانشجویان	وجود کارشناس تربیت‌بدنی مجرب
	مساعده و پشتیبانی همه حوزه‌های دانشگاه (آموزشی/فرهنگی/پشتیبانی) در جهت تمهید بسترهای توسعه فعالیت فوق برنامه ورزشی	تمهید بسترهای توسعه فعالیت‌های فوق برنامه
	پیش‌بینی اعتبارات متناسب و تأمین منابع مالی موردنیاز جهت پرداخت حق الزحمه مربیان و عوامل مجری و همچنین تأمین هزینه وسایل و تجهیزات موردنیاز	پیش‌بینی اعتبارات متناسب برای پرداخت حق الزحمه عوامل اجرایی تأمین منابع مالی
	جلب مشارکت همه نهادهای ورزشی بیرون دانشگاهی برای استفاده دانشجویان از ظرفیت آن‌ها	استفاده از ظرفیت نهادهای ورزشی بیرون دانشگاه

مرحله دوم کدبندی داده‌ها به کدبندی محوری مرسوم است. در این مرحله، کدهای باز به صورت یک شبکه باهم در ارتباط قرار می‌گیرند. همان‌گونه که ملاحظه می‌شود در ضمن انجام تجزیه و تحلیل، پژوهش‌گر به کدهای اولیه متعددی دست یافته است. وقتی در داده‌ها پدیده خاصی را مشخص کردیم آنگاه می‌توانیم مفاهیم را بر محور آن‌ها گروه‌بندی کنیم. در جدول (۵)، کدگذاری‌های محوری به صورت ترکیبی و محتوای هر یک از آن‌ها قید شده است.

جدول ۵. کدهای باز و کدبندی محوری

منبع	کدگذاری باز	کدگذاری محوری
P1	توسعه امکانات و تجهیزات ورزشی	امکانات و تجهیزات
P2	مناسب بودن فضای ورزشی	
P2, P7	داشتن امکانات و تجهیزات مورد نیاز	
P2	کامل بودن امکانات و تجهیزات	
P2	به روز بودن امکانات ورزشی	
P2	مرتفع ساختن نواقص و معایب امکانات ورزشی	
P4, P6, P1	فراهم‌سازی امکانات فیزیکی و شرایط مناسب	بستر سازی
P3	فراهم‌سازی تجهیزات	
P3	فراهم کردن مربی	
P3	فراهم‌سازی امکان مشارکت والدین	
P2	رایگان بودن استفاده از فضاهای ورزشی	انگیزش
P7, P1, P4, P3	تشویق و ترغیب دانشجویان	
P2	تقویت احساس نیاز به فعالیت ورزشی	
P2	تأکید بر نتایج مثبت ورزش	
P2	دادن هدیه به افراد یا تیم‌های برتر	
P11	تشویق دانشجویان به انجام ورزش صبحگاهی	
P11	تشویق دانشجویان به شرکت در کلاس‌های آموزشی ورزشی	
P11	تشویق مادی و معنوی دانشجویان ورزشکار	
P4	کاهش استرس	
P4	افزایش اعتماد به نفس	
P11	افزایش پیوند دوستی بین دانشجویان ورزشکار	بهبودی روان‌شناختی
P4	افزایش نشاط اجتماعی	
P2	شادابی	کاهش ناهنجاری‌های رفتاری
P11	کاهش بار روانی دوری از خانواده	
P2	کاهش ناهنجاری شایع در بین دانشجویان	
P2	کاهش آسیب‌های اجتماعی در بین دانشجویان	مدیریت اوقات فراغت
P11	پر شدن مطلوب اوقات فراغت دانشجویان	
P4	پر کردن اوقات فراغت	هدف‌گذاری
P2	افزایش مشارکت دانشجویان در سایر برنامه‌ها	
P2, P7	هدفمند کردن فعالیت ورزشی دانشجویان در خارج از دانشگاه	
P3	تعریف حیطه‌های فوق برنامه ورزشی	
P7	ارائه برنامه‌های هدفمند	
P5	انجام کارها به طور منسجم و هدف‌دار	
P2	ارائه بازخورد عملکرد ورزشی به دانشجویان	نظارت و ارزیابی
P10	ارائه گزارش عملکرد ادواری و سالیانه	

	نظارت بر فعالیت‌های ورزشی	P10
	نظارت بر عملکرد انجمن‌های تخصصی ورزش	P10
	شناسایی نقاط قوت و ضعف برنامه‌ها	P10
برنامه‌ریزی	برنامه‌ریزی روی مهارت‌های پایه	P8
	برنامه‌ریزی مناسب جهت استفاده از فرصت‌های موجود	P2
	تصویب برنامه سالیانه خرید و نوسازی وسایل و تجهیزات	P10
	تهیه تقویم و برنامه عملیاتی فعالیت‌های ورزشی سالیانه	P10
	برنامه‌ریزی دقیق و مناسب با نیازهای مخاطب	P7
محدودکننده	نبود فعالیت ورزشی مفید و مستمر در دوره دبیرستان	P2
	فراهم نبودن زیرساخت‌های ورزشی	P6
	مسائل مالی	P6
	نبود امکانات ورزشی	P6
	عدم تأمین زیرساخت‌های سخت‌افزاری	P9
	در حاشیه بودن موضوع ورزش	P2
	مشکلات فرهنگی و اقتصادی	P2
ارتباطات	اطلاع‌رسانی	P2, P3
	آموزش	P2, P3, P8
منابع انسانی	فرهنگ‌سازی	P4, p2
	به‌کارگیری مربیان مجرب و ماهر	P2
	وجود کارشناس تربیت‌بدنی مجرب	P2
	استفاده از مربیان کارآزموده	P9, P6
	استفاده از نیروی انسانی متخصص	P3
	بهره‌مندی از مربیان حرفه‌ای	P11
	بهره‌مندی از مربیان بااخلاق	P11
تسهیل‌کننده	تمهید بسترهای توسعه فعالیت‌های فوق‌برنامه	P2
	تناسب فعالیت‌ها با نیازهای روحی و روانی دانشجویان	P9
	سالن‌های ورزشی در اختیار دانشگاه باشد	P1
	تنوع در فعالیت‌ها	P9
	انجام فعالیت‌های فوق‌برنامه در بعد از ظهر	P9
	اهمیت دادن به ورزش‌های بومی و محلی	P1
	اجتناب از عمل انجام دادن ورزش به‌زور	P2
امکان استفاده از سالن‌های ورزشی در تمام ایام	P11	
ساماندهی و غنی‌سازی	تهیه کارنامه فعالیت ورزشی برای دانشجویان	P2
فعالیت‌های ورزشی	تعریف دانشگاه فعال	P2
دانشجویان	استعدادیابی و هدایت دانشجویان	P2
ایجاد فرصت مشارکت	ایجاد ایستگاه ورزشی در محوطه دانشگاه	P4
	زمان‌بندی مناسب ساعت آموزشی	P4
	ورزش و نرمش صبحگاهی	P11
	ورزش درون خوابگاهی	P2
تعالی بخشی به اقدامات مؤثر	اشاعه فعالیت‌های فوق‌برنامه	P7
	اثربخشی فعالیت‌های ورزشی	P2
	افزایش تعداد مسابقات ورزشی	P3
	برگزاری مسابقات ورزشی به مناسبت‌های مختلف	P11
	تیم‌سازی	P2

کدبندی نظری عبارت است از چینش کدهای محوری در کنار هم بر اساس منطق و ارتباط دادن آن با سایر مقوله-ها، اعتبار بخشیدن به روابط و پر کردن جاهای خالی با مقولاتی که نیاز به اصلاح و گسترش بیشتر دارند. در واقع این مرحله انتزاعی ترین سطح کدگذاری است که از طریق آن روابط بین مقوله‌های ایجاد شده تشریح می‌شود. برای رسیدن به یکپارچگی مورد نظر در این مرحله لازم است محقق پدیده اصلی را تنظیم و خود را به آن متعهد کند. خروجی این مرحله چیزی نیست جزء تئوری پردازی که حاصل شده است. در این قسمت کدگذاری‌های محوری به صورت ترکیبی و محتوای هر یک از آن‌ها در قالب کدهای نظری قرار داده شدند. شیوه کدگذاری‌های نظری به شرح جدول (۶) است.

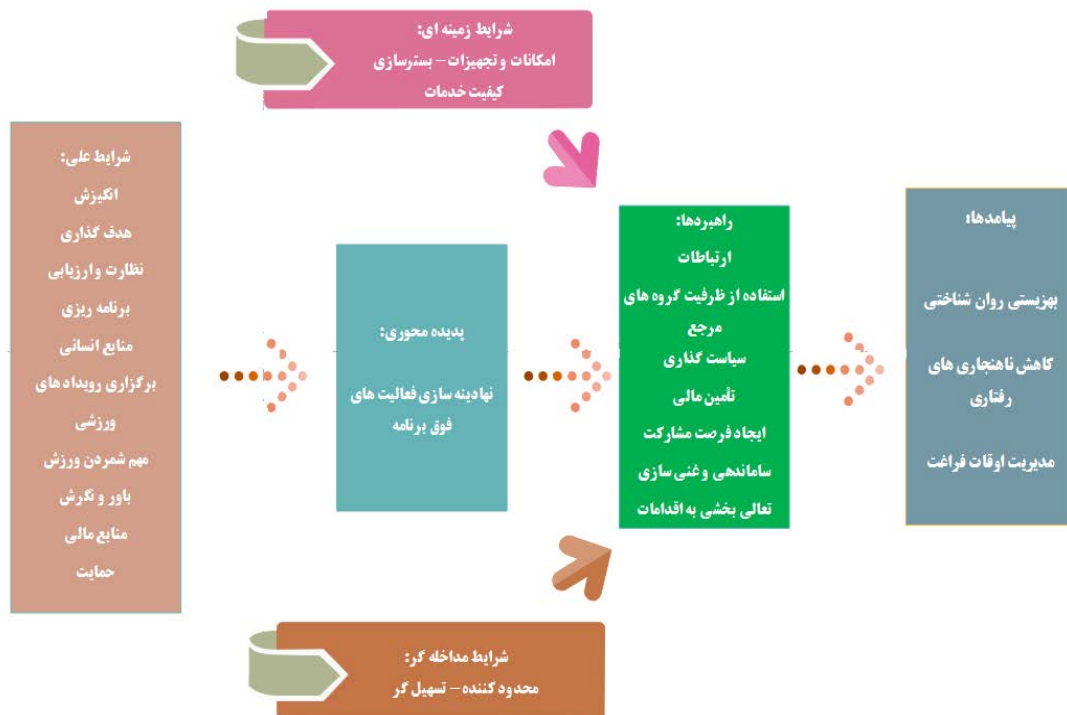
با استناد به نتایج کدبندی محوری و مفاهیم مشترک بین مقوله‌های مورد نظر ۲۵ مقوله به نام‌های امکانات و تجهیزات، بسترسازی، انگیزش، بهزیستی روان‌شناختی، کاهش ناهنجاری‌های رفتاری، مدیریت اوقات فراغت، هدف‌گذاری، نظارت و ارزیابی، برنامه‌ریزی، محدودکننده، ارتباطات، منابع انسانی، برگزاری رویدادهای ورزشی، مهم شمردن ورزش، باور و نگرش، منابع مالی، استفاده از ظرفیت گروه‌های مرجع، کیفیت خدمات، حمایت، سیاست‌گذاری، تأمین مالی، تسهیل‌کننده، ایجاد فرصت مشارکت، ساماندهی و غنی‌سازی فعالیت‌های ورزشی دانشجویان، تعالی بخشی به اقدامات مؤثر شناسایی شد. لازم به ذکر است تعدادی از کدهای باز شناسایی شده، به دلیل اینکه معادل مشترکی برای آن‌ها پیدا نشد و امکان اینکه آن‌ها را به یک سطح انتزاعی‌تر انتقال داد وجود نداشت، از مجموع کدهای باز کنار گذاشته شد.

جدول ۶. کدگذاری نظری (گزینشی)

کد گزینشی	کدهای محوری	منبع
شرایط علی	انگیزش	P2, P7, P1, P4, P3, P11
	هدف‌گذاری	P2, P7, P3, P5
	نظارت و ارزیابی	P2, P10
	برنامه‌ریزی	P8, P2, P10, P7
	منابع انسانی	P2, P9, P6, P3, P11
	برگزاری رویدادهای ورزشی	P6, P4, P10, P2, P1, P3
	مهم شمردن ورزش	P2
	باور و نگرش	P9, P2, P4
	منابع مالی	P9, P2
	حمایت	P3, P4, P7
شرایط مداخله‌گر	محدودکننده	P2, P6, P9
	تسهیل‌گر	P2, P9, P1, P11
	امکانات و تجهیزات	P1, P2, P7
شرایط زمینه‌ای	بسترسازی	P4, P6, P1, P3
	کیفیت خدمات	P2, P10
	ارتباطات	P2, P3, P8, P4
	استفاده از ظرفیت گروه‌های مرجع	P2
راهبرد	سیاست‌گذاری	P11, P2, P10
	تأمین مالی	P10, P3, P11
	ایجاد فرصت مشارکت	P4, P11, P2
	ساماندهی و غنی‌سازی فعالیت‌های ورزشی دانشجویان	P2

	تعالی بخشی به اقدامات مؤثر	P3, P11, P2, P7
	بهزیستی روان‌شناختی	P4, P11, P2
پیامد	کاهش ناهنجاری‌های رفتاری	P11, P2
	مدیریت اوقات فراغت	P11, P4, P2

از آنجائی که رهیافت نظام‌مند نظریه داده بنیاد از ۶ لایه تشکیل شده است در ادامه مدل نهایی تحقیق (شکل ۱)) طراحی می‌شود.

شکل ۱. مدل نهایی نهاده‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاه فرهنگیان

شرایط علی

بر مبنای نتایج حاصل از فرایند کدگذاری مشخص گردید که عوامل علی مختلفی در تقابل و یا کنار هم بودنشان، شرایطی را به وجود می‌آورند که فعالیت‌های فوق-برنامه دانشگاهی در بین دانشجو-معلمان دانشگاه فرهنگیان نهادینه شود. شایان ذکر است این عوامل شامل انگیزش، هدف‌گذاری، نظارت و ارزیابی، برنامه‌ریزی، منابع انسانی، برگزاری رویدادهای ورزشی، باور و نگرش، منابع مالی و حمایت است. این یافته با نتایج مطالعات آصفی و قنبرپور نصرتی (۱۳۹۷) مبنی بر اینکه انگیزش، بودجه، منابع انسانی، باور و نگرش را مؤثر بر نهادینه کردن ورزش

بحث

هدف این تحقیق ارائه مدل نهاده‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی در بین دانشجو-معلمان دانشگاه فرهنگیان بود. یافته‌های این تحقیق مبتنی بر نظریه داده بنیاد رهیافت اشتراوس و کوربین حاکی از این بود که نهاده‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی در بین دانشجویان نامبرده متأثر از یک سری شرایط و راهبردها است که بایستی پیاده‌سازی و اجرا شوند. از طرفی به‌کارگیری و استخدام شرایط و راهبردهای موردنظر با پیامدهای همراه خواهد بود که در ادامه در ارتباط با این شرایط، راهبردها و پیامدها به‌طور جداگانه بحث می‌شود.

تا بر مبنای آن فعالیت فوق برنامه دانشگاه هدفمند دنبال شود.

به علاوه مشخص گردید که نظارت و ارزیابی نیز به عنوان یک عامل علی قابلیت تبیین نهادینه سازی فعالیت های فوق برنامه دانشگاهی را دارد. بر اساس اصول کلی اعمال مدیریت که عبارت است از برنامه ریزی، سازمان دهی، رهبری و نظارت. کارایی و اثربخشی امر مدیریت به واسطه نظارت و کنترل بیش از پیش مشخص می شود. سازمان ها همیشه نیاز به شناخت عملکردها و فرآیندهای در حال انجام هستند تا بر اساس آن وضعیت سرمایه، اطلاعات و کارکردهای خود را بهبود بخشند و به این ترتیب بر نقاط ضعف و قوت فائق آیند. این امر با بهره گیری از ابزارها و روش های نوین ارزیابی عملکرد مدیریت و سازمان ها و مبتنی بر عملکرد ادواری سالیانه و عملکرد ورزشی صورت می گیرد.

در کنار نظارت و ارزیابی، برنامه ریزی نیز به عنوان یک عامل علی تبیین کننده نهادینه سازی فعالیت های فوق برنامه دانشگاهی است. یفتاچل (۲۰۰۶) اشاره به این دارد که برنامه ریزی بخشی از مدیریت است که مربوط به ایجاد رویکردها، قواعد و دستورالعمل برای دستیابی به هدف مورد نظر است. به زعم او سایر توابع مدیریتی در صورتی که اثربخش باشند، باید برنامه ریزی شود (۳۱). پیتر دراگر (۱۹۹۶) نظریه پرداز برجسته زمینه مدیریت و بنیان گذار مدیریت مدرن می گوید: سؤال مناسب این نیست که فردا چه کنیم؟ بلکه باید پرسیم امروز چه کنیم که فردا آماده باشیم؟ با همین گفتار ساده می توان به اهمیت برنامه ریزی در مدیریت زمان پی برد. لذا برای حرکت در جهت صحیح و نهادینه سازی فعالیت های فوق برنامه نزد

همگانی می دانستند (۲)، هومان، کرولی و سیم (۲۰۱۹)، چانگ (۲۰۱۹) مبنی بر اینکه به انگیزش اشاره داشتند همخوان و همسو است (۲۰، ۱۷).

یکی از عوامل علی مؤثر بر نهادینه سازی انگیزش است. تور تیلری و فیشباخ (۲۰۱۴) انگیزش را عاملی برای انتخاب و جهت دادن به رفتار و پایداری تا رسیدن به هدف تعریف می کند. انگیزش از دو منبع انگیزه درونی و بیرونی سرچشمه می گیرد. انگیزش بیرونی در جریان تقویت های مثبت و منفی که فرد از منابع بیرونی دریافت می کند، شکل می گیرد و تمایل به ورزش ناشی از انگیزه درونی است که با انگیزه بیرونی تقویت می شود (۲۹). تحقیقات متعدد از جمله تحقیق هومان و همکاران (۲۰۱۹) و تحقیق چانگ (۲۰۱۹) نشان می دهند انگیزه های مختلف باعث گرایش به امر ورزش می شود و در صورتی که انگیزش تقویت شود موجب آن می شود افراد به سمت ورزش تشویق و ترغیب شوند (۲۰، ۱۷). لذا این احتمال وجود دارد که با تقویت جنبه های انگیزشی میزان تمایل افراد برای انجام فعالیت های فوق برنامه دانشگاهی بیشتر گردد.

همچنین معین گردید که در نهادینه سازی فعالیت های فوق برنامه دانشگاهی هدف گذاری مؤثر است. اوکونر (۲۰۰۱) اشاره به این دارد که هدف گزینی یا هدف گذاری یک مؤلفه تعیین کننده از هر برنامه ورزشی موفق است، به این دلیل که بدون اهداف معین میزان دستیابی و یا حتی تشخیص موفقیت مشکل خواهد بود. هدف گزینی نه تنها اندازه گیری موفقیت را ممکن می کند بلکه در انگیزش افراد در جهت اجرای هر چه بهتر نیز اهمیت دارد (۲۳). از این رو برای دانشگاه فرهنگیان و مدیران ورزشی آن مهم است که اهداف را به گونه ای ملموس و در عین حال روان تعیین کنند

دانشجویان باید بین زمان حال و آینده با برنامه‌ریزی پل زد (۳۱).

همچنین مشخص گردید عامل منابع انسانی به‌عنوان یک عامل علی در نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی نقش دارد. پورکریمی، مهدیون، فاضلی و پوربرخورداری (۱۳۸۹) اظهار داشتند که امروزه نقش تأثیرگذار منابع انسانی در فرایند عملیات سازمان‌ها بر هیچ‌کس پوشیده نیست. بهره‌برداری از سرمایه‌گذاری‌ها و دستیابی به اهداف و برنامه‌های پیش‌بینی‌شده بستگی کامل به نیروی انسانی توانمند، کارا و متعهد دارد که نسبت به اهداف و سیاست‌های دستگاه شناخت کامل داشته باشد و با استفاده از یک نظام آموزشی صحیح و جامع به‌طور مستمر با دریافت آموزش‌های موردنیاز ضمن افزایش دانش علمی بر مهارت عملی خود بیفزاید. براین اساس سرمایه‌های مادی و طبیعی را به‌عنوان یک عامل موفقیت به شمار نمی‌آورند، بلکه نقش نیروی انسانی را به‌عنوان یک عامل مهم و اثربخش در تولید فکر و اندیشه در فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، ورزشی و غیره معرفی می‌کنند (۵). این بدان معنا است که منابع انسانی موجود در دانشگاه‌ها مهم‌ترین بخش از دروندادهای آن هستند که به همراه علم و هنر مدیریت و تجارب و آموزش‌های کسب‌شده می‌توانند تجلی‌بخش نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی به شمار روند.

افزون بر عامل‌های نامبرده تحلیل داده‌ها نشان داد که برگزاری رویدادهای ورزشی در دسته شرایط علی قرار دارد و این عامل می‌تواند در تبیین نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی نقش داشته باشد. چراکه رویدادها، تجربیات متعددی برای افراد فراهم کرده و ممکن است برای بازدیدکنندگان جذابیت‌های ازجمله انگیزه مشترک برای شرکت در یک رویداد، سرگرمی، استراحت و تفریح، تعامل با دیگران، یادگیری، مشاهده و مشارکت فراهم آورد (۱۹).

از طرفی رویدادها می‌توانند به بازاری برای جذب بیشتر مخاطبان تبدیل شوند (۲۴). لذا این‌گونه استنباط می‌شود که برگزاری رویدادهای ورزشی درون‌دانشگاهی یا برون-دانشگاهی تمایل دانشجویان برای مشارکت در فعالیت‌های فوق‌برنامه را ارتقاء دهد و موجبات تشویق عموم دانشجویان برای شرکت در آن را فراهم سازد.

در کنار شرایط علی نامبرده، عامل باور و نگرش قرار دارد. منظور از باور و نگرش واکاوی طرز تلقی و دیدگاهی است که مسئولان و مدیران دانشگاه نسبت به فعالیت‌های فوق‌برنامه دارند. به‌زعم مشارکت‌کنندگان در این تحقیق در هیچ برهه‌ای از زمان نه‌تنها در دانشگاه فرهنگیان بلکه در سایر دانشگاه‌ها نیز به ورزش آن‌جور بایدو شاید توجه نشده است این در حالی است که آصفی و قنبرپور نصرتی (۱۳۹۷) اعتقاد به این دارند که نهادینه شدن ورزش در جامعه مستلزم پذیرش این رفتار در بین افراد جامعه است. به‌زعم آن‌ها باور و نگرش مثبت به ورزش اولین عامل مؤثر در نهادینه کرده ورزش در بعد فردی است (۲).

همچنین تحلیل داده‌ها نشان داد که منابع مالی جزء عوامل علی مؤثر بر نهادینه کردن فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی است. این‌گونه استنباط می‌شود که در اختیار داشتن منابع مالی و تأمین مالی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاه موجب رفع نیازهای این حوزه می‌شود. در صورتی که دانشگاه‌ها منابع مالی فعالیت‌های نامبرده را فراهم نکنند و سیاست‌های مالی ویژه‌ای را برای اجرای آن اتخاذ نکنند، جریان منابع مالی به سمت چند بخش محدود سرازیر می‌شود و فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی از آن محروم می‌شود. لذا به نظر می‌رسد دانشگاه‌ها با اتخاذ سیاست‌های صحیح در این زمینه بتوانند به رشد و توسعه همه‌جانبه این برنامه‌ها کمک کنند.

سرانجام مشخص شد که حمایت به‌عنوان یک عامل علی، در تبیین نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاه

که کارایی هر برنامه‌ای زمانی نزول پیدا می‌کند که امکانات مادی و منابع انسانی در مسیر مناسب هدایت نشوند. از طرفی تجربه نشان داده است که دانشجویان در جست‌وجوی فضای ورزشی استاندارد و عالی هستند. از این منظر می‌توان بخشی از وظایف مدیران و مسئولان تربیت‌بدنی دانشگاه فرهنگیان را تمهید و پیش‌بینی امکانات، وسایل و تجهیزات ورزشی موردنیاز حال و آینده دانشگاه دانست. طبق گزارش‌ها، بررسی‌ها و تحقیقات در زمینه‌های مختلف تربیت‌بدنی و ورزش، اکثر محققان به نبود یا کمبود امکانات ورزشی و یا مشکل غیراستاندارد بودن وسایل ورزشی اشاره دارند. لذا مدیریت اماکن و تأسیسات ورزشی می‌تواند با کاربرد دانش مدیریت در این بخش، زمینه‌ی تأسیس و احداث فضاهای ورزشی استاندارد، حفظ و نگهداری، بهره‌وری مؤثر و استفاده‌ی بهینه مؤثر واقع شود. چراکه ابزار و وسایل ورزشی به همراه فضا و موقعیت آموزش مناسب، مؤثرترین مؤلفه برای نیل به اهداف هر برنامه‌ای است.

شرایط مداخله‌گر

بر مبنای نتایج حاصل از فرایند کدگذاری مشخص گردید که شرایط مداخله‌گر مختلفی در تقابل و یا کنارهم بودنشان، شرایطی را به وجود می‌آورند که فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی در بین دانشجو-معلمان دانشگاه فرهنگیان نهادینه شود. شایان‌ذکر است این عوامل شامل شرایط محدودکننده و تسهیل‌کننده است. این یافته با نتایج مطالعات توماس^۱ و همکاران (۲۰۱۹) مبنی بر اینکه موانع ساختاری از جمله برنامه‌های پرازدحام و نبود امکانات را مانع مشارکت می‌دانستند و همچنین کوالین^۲ و همکاران (۲۰۱۹) به جهت اینکه موانع محیطی و ساختاری را مانع مشارکت در فعالیت‌های ورزشی می‌دانستند همخوان و همسو است (۲۸، ۱۶). همچنین این یافته با نتایج مطالعه

فرهنگیان نقش دارد. منظور از حمایت در این تحقیق تدارک کمک به‌وسیله دانشگاه (حامی) مادی یا معنوی، به فعالیت‌های فوق‌برنامه و افراد ذینفع آن (حمایت شونده) است. از دیدگاه مشارکت‌کنندگان این تحقیق دستیابی به اهداف فعالیت‌های فوق‌برنامه در گرو حمایت مالی دانشگاه از فعالیت‌های نامبرده است و این حمایت بایستی از جنبه‌های مختلف صورت بگیرد.

شرایط زمینه‌ای

بر مبنای نتایج حاصل از فرایند کدگذاری مشخص گردید که عوامل زمینه‌ای مختلفی در تقابل و یا کنار هم بودنشان، محیطی را به وجود می‌آورند که فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی در بین دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان نهادینه شود. شایان‌ذکر است این عوامل شامل امکانات و تجهیزات و بسترسازی است. این یافته با نتایج مطالعات آصفی و قنبریور نصرتی (۱۳۹۷) مبنی بر اینکه فراهم‌سازی زیرساخت‌ها و امکانات را مؤثر بر نهادینه‌سازی ورزش می‌دانستند (۲)، همخوان و همسو است.

با توجه به بررسی‌ها درباره‌ی ارکان اصلی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاه، منابع مادی به‌عنوان یک رکن اساسی در خدمت نیروهای انسانی و در پیشبرد اهداف فعالیت‌های نامبرده مؤثر است. نیروی انسانی زمانی قادر به انجام امور محوله است که از حداقل امکانات و تجهیزات برخوردار باشد. برای مثال در محیط دانشگاه برای دستیابی به اهداف موردنظر فعالیت‌های مذکور علاوه بر مربی متخصص و باتجربه و شاگردان مستعد و پرکار، به امکانات مناسب در حوزه موردنظر نیاز است. طبیعی است هراندازه امکانات مناسب‌تر باشد، نیروی انسانی سازمان از این امکانات بهره‌ی بیشتری خواهد برد و به همین ترتیب اگر از امکانات مادی بر اساس برنامه‌ی تنظیمی و به‌طور صحیح استفاده شود، بهره‌وری مطلوب اتفاق می‌افتد و این نکته قابل توجه است

مدیران امروزی با داشتن آخرین اطلاعات و تکنولوژی وقتی با انسان‌ها سروکار پیدا می‌کنند باید در درجه نخست به نیازهای آنان توجه داشته باشند تا بتوانند از ابتکار عمل آنان در بالا بردن سطح کارایی و افزایش بازده کار استفاده کنند.

راهبردها

رسالت آموزش و پرورش در هر کشوری تقویت نگرش انسانی به زندگی و ارتقای فلسفه آن و ایجاد توانایی در افراد جامعه برای زندگی سالم و سازنده است. یکی از ویژگی‌های آموزش و پرورش پیشرفته و مدرن، توجه ویژه به فعالیت‌هایی است که دانش‌آموزان در بیرون از کلاس، مدرسه یا دانشگاه انجام می‌دهند. این قبیل فعالیت‌ها بدون شک بیشتر از فعالیت‌های کلاسی در رشد دانش‌آموزان و دانشجویان مؤثر هستند. از این رو بر دستگاه تعلیم و تربیت هر کشوری در هر سطحی اعم از مدارس و دانشگاه‌ها و حتی مؤسسات آموزشی واجب است در راستای این مهم وارد عرصه شده و زمینه‌های اجرایی این فرایند را فراهم بیاورند و با اتخاذ راهبردهای صحیح در رشد و توسعه آن گام بردارند. به این منظور در این تحقیق تلاش گردید که راهبردهای مؤثر بر نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی در دانشگاه فرهنگیان شناسایی و تبیین گردد. بر مبنای نتایج حاصل از فرایند کدگذاری مشخص گردید که راهبردهای مختلفی در تقابل و یا کنار هم بودنشان، شرایطی را به وجود می‌آورند که فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی در بین دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان نهادینه شود. شایان ذکر است این راهبردها شامل ارتباطات، استفاده از ظرفیت گروه‌های مرجع، سیاست‌گذاری، تأمین مالی، ایجاد و فرصت مشارکت، ساماندهی و غنی‌سازی فعالیت‌های ورزشی دانشجویان و تعالی بخشی به اقدامات است. این یافته با نتایج مطالعات پارساجو و همکاران

بروک^۱ و همکاران (۲۰۲۰) در جهت اینکه مطالعه نامبرده موانع را صرفاً مرتبط با عوامل روان‌شناختی می‌دانست (۱۲)، ناهمخوان است.

منظور از شرایط مداخله‌گر محدودکننده موانعی است که در سر راه نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی نقش دارد. به‌زعم مشارکت‌کنندگان در این تحقیق نبود فعالیت ورزشی مفید و مستمر در دوره دبیرستان، فراهم نبودن زیرساخت‌های ورزشی، مسائل مالی، نبود امکانات ورزشی، عدم تأمین زیرساخت‌های سخت‌افزاری، در حاشیه بودن موضوع ورزش و مشکلات فرهنگی و اقتصادی از جمله عوامل محدودکننده است. در مقابل تمهید بسترهای توسعه فعالیت‌های فوق‌برنامه، تناسب فعالیت‌ها با نیازهای روحی و روانی دانشجویان، در اختیار بودن سالن‌های ورزشی برای دانشگاه، تنوع در فعالیت‌ها، اهمیت دادن به ورزش‌های بومی و محلی، اجتناب از عمل انجام دادن ورزش به زور و امکان استفاده از سالن‌های ورزشی در تمام ایام جزء عوامل تسهیل‌کننده است. دیدگاه‌های مختلفی در مورد شیوه مدیریت فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی وجود دارد. عده‌ای از مدیران مدارس ریشه بسیاری از مشکلات و راه‌حل‌ها را در منابع مالی، فیزیکی و بودجه آن می‌دانند این افراد بیشترین توجه خود را به ورودی‌های سیستم معطوف می‌دارند عده‌ای دیگری اعلام می‌دارند که اگرچه توجه به منابع موجود در ورودی‌های سیستم از اهمیت بالایی برخوردار است اما باید به فرایند سیستم توجه بیشتری معطوف داشت آن‌ها در فرایند سیستم به محتوا، روش‌ها، نحوه مدیریت و غیره تأکید می‌نمایند. از طرفی در مدیریت کمال مطلوب این است که بالاترین بهره از کار گرفته شود و این امر به اجبار امکان نخواهد داشت زیرا علاقه به کار و ابتکار عمل را با اجبار نمی‌توان در افراد ایجاد کرد به‌طور خلاصه باید گفت

شامل طیف مختلفی از افراد، نهادها و انجمن‌ها است که اکثر فعالیت مرتبط به افراد در آن طرح‌ریزی و اجرا می‌گردد (۱). تأثیر گروه‌های نامبرده آن‌قدر زیاد است که در برخی حالات نمی‌توان شناختی نسبت به افکار، احساسات و رفتارهای افراد جدا از گروه به‌دست آورد (۲۱).

سومین راهبردی که در بحث تبیین نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی لازم است موردتوجه قرار گیرد، راهبرد سیاست‌گذاری است. به‌زعم مشارکت‌کنندگان در تحقیق منظور از سیاست‌گذاری در این تحقیق تهیه و تنظیم سیاست‌ها و خط‌مشی‌های ورزش دانشجویان و شناسایی نیازها و علائق آن‌ها پیرو فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی است. آن‌ها این اعتقاد را داشتند که سیاست‌های فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاه در حال حاضر همگام با محدودیت‌ها، منابع در اختیار و موانع فعالیت‌های نامبرده نیست و همین مسئله مسیر نهادینه‌سازی را محدودش کرده است.

همچنین مشخص گردید که تأمین مالی یک راهبرد معین در تبیین نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی است. به اعتقاد مشارکت‌کنندگان در تحقیق بحث تأمین مالی به‌خصوص در فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی از اهمیت دوچندانی نسبت به سایر فعالیت‌ها برخوردار است. چراکه توسعه و اشاعه فعالیت‌های نامبرده در عرصه‌های مختلف نیاز به منابع مالی کافی دارد. در انجام این فعالیت‌ها برخی از اقدامات را با تأمین مالی داخلی می‌توان انجام داد اما در اقدامات مهم و زیرساختی موردنیاز دانشگاه مانند احداث اماکن ورزشی و فضاهای ورزشی که امکان تأمین منابع کامل آن توسط دانشگاه فراهم نیست برخوردار از منابع خارجی بسیار جدی است.

به‌علاوه معین گردید که ایجاد فرصت مشارکت به‌عنوان یک راهبرد در تبیین نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه

(۱۳۹۷) مبنی بر اینکه توسعه آگاهی‌ها و ارتباطات اجتماعی را مؤثر بر مشارکت اجتماعی در ورزش می‌دانستند، آصفی (۱۳۹۷) به دلیل اینکه به نقش‌های گروه‌های مرجع اشاره داشت، واندرمشوان^۱ و همکاران (۲۰۱۷) به جهت اینکه به سیاست مشارکت اجتماعی اشاره داشتند همخوان و همسو است (۳۰، ۱، ۴).

نخستین راهبردی که در ارتباط با نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی لازم است به آن توجه شود راهبرد ارتباطات است. به اعتقاد مشارکت‌کنندگان در تحقیق راهبرد ارتباطات که تابعی از شاخص‌های اطلاع‌رسانی، آموزش و فرهنگ‌سازی است بیش از هر راهبرد دیگری در اعتلا و رشد فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی نقش دارد چراکه این راهبرد در اقناع و نفوذ بر مخاطبین که همانا دانشجو معلمان است، مؤثر عمل می‌کند. از طرفی این راهبرد با کارکرد ترویج و تبلیغ که به‌منظور جا انداختن رفتارها و الگوهای مناسب رفتاری انجام می‌شود به مقوله نهادینه‌سازی کمک می‌کند. شاید به همین دلیل است که اطلاع‌رسانی، آموزش و فرهنگ‌سازی یک راهبرد مهم در تبیین نهادینه‌سازی به‌شمار می‌رود.

راهبرد دیگری که در این زمینه مشخص گردید استفاده از ظرفیت گروه‌های مرجع است. آصفی (۱۳۹۷) معتقد است هفت گروه به ترتیب اولویت شامل مدرسه، رسانه‌های جمعی، گروه‌های مرجع، خانواده، دولت، نهادهای مذهبی و دوستان و همسالان در نهادینه کردن ورزش همگانی در ایران مؤثر هستند. چراکه درک رفتار انسان‌ها بدون توجه به نقشی که گروه‌ها در زندگی آن‌ها بازی می‌کنند، غیرممکن است. اغلب افراد متعلق به مجموعه‌ای از گروه‌های رسمی و غیررسمی هستند که از آن‌ها هم به‌صورت محسوس و هم نامحسوس تأثیر می‌پذیرند. این گروه‌ها

برای کشف شدن و تبدیل آن‌ها به حالت بالفعل نیاز است انجام آن‌ها همراه با اقدامات برتر و تعالی باشد.

پیامدها

تحلیل‌ها داده‌ها نشان داد در صورت استخدام و اجرای راهبردهای نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی پیامدهای مختلفی عاید دانشجویان می‌شود. از جمله اینکه میزان بهزیستی روان‌شناختی آن‌ها بهتر می‌شود، بهتر می‌توانند اوقات فراغت خود را مدیریت کرده و در مقابل ناهنجاری‌های رفتاریشان کاهش پیدا می‌کند. این یافته با نتایج مطالعات بریر^۱ و همکاران (۲۰۱۸) مبنی بر اینکه گزارش کردند که مشارکت در ورزش اضطراب اجتماعی و افسردگی را کاهش می‌دهد (۱۳)، همخوان و همسو است. به اعتقاد مشارکت‌کنندگان در تحقیق حاضر بهزیستی روان‌شناختی از منظر کاهش استرس، افزایش اعتمادبه‌نفس، افزایش پیوند دوستی بین دانشجویان ورزشکار، افزایش نشاط اجتماعی و شادابی مدنظر است و مدیریت اوقات فراغت از منظر پر شدن مطلوب اوقات فراغت دانشجویان و افزایش مشارکت دانشجویان در سایر برنامه‌ها. این در حالی است که در کاهش ناهنجاری‌های رفتاری کاهش بار روانی دوری از خانواده، کاهش ناهنجاری شایع و کاهش آسیب‌های اجتماعی در بین دانشجویان مدنظر است.

به‌طور کلی می‌توان گفت که عمل نهادینه‌سازی تابع عوامل علی، زمینه‌ای، مداخله‌گر و راهبردهای مقتضی است. مادامی که این عوامل در سطح دانشگاه و خارج از دانشگاه فراهم گردد می‌توان این احتمال را در نظر گرفت که بهزیستی روان‌شناختی و مدیریت اوقات فراغت در سطح دانشگاه ارتقاء پیدا می‌کند و به‌موازات آن ناهنجاری‌های رفتاری به‌عنوان واکنش به این محرک‌ها کاهش پیدا کند. لازم است در تعمیم و کاربردی این نتایج به محدودیت‌های

دانشگاهی نقش دارد. این راهبرد خود تابعی از زمان‌بندی مناسب، ایجاد ایستگاه‌های ورزشی در محوطه دانشگاه، ورزش درون خوابگاهی و انجام ورزش و نرمش صبحگاهی است. این‌گونه استنباط می‌شود که با فراهم‌سازی فرصت مشارکت، دانشجویان که به دلایل مختلف فردی، سازمانی، اجتماعی، اقتصادی، زمان‌بندی و غیره تمایل به مشارکت در فعالیت‌های فوق‌برنامه ندارند، ترغیب شوند در این فعالیت‌ها شرکت کنند. البته تکرار عادت و تبدیل این عادت به رفتار در صورت تکرار آن خود می‌تواند در نهادینه‌سازی یک اقدام مؤثر باشد و ایجاد فرصت مشارکت می‌تواند یک بستر کمک‌کننده باشد.

ساماندهی و غنی‌سازی فعالیت‌های ورزشی دانشجویان راهبرد دیگر نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی است. بر مبنای مصاحبه‌های انجام‌گرفته با صاحب‌نظران این راهبرد تابع تهیه کارنامه فعالیت ورزشی برای دانشجویان، تعریف دانشگاه فعال، استعدادیابی و هدایت دانشجویان است و فرایندی است که به‌صورت پیوسته و مستمر ادامه دارد و حیات فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی به اطمینان از وجود ساختاری آن بستگی دارد.

سرانجام مشخص گردید که تعالی‌بخشی به اقدامات به‌عنوان آخرین راهبرد در نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاه بایستی اتخاذ گردد. تعالی‌بخشی از این منظر که فعالیت‌های فوق‌برنامه اشاعه پیدا کند، اثربخشی آن‌ها بیشتر گردد و در این راستا افزایش تعداد مسابقات ورزشی و برگزاری مسابقات ورزشی به مناسبت‌های مختلف در دانشگاه و در نهایت تیم‌سازی نقش تسهیل‌گر را بازی می‌کنند. به اعتقاد مشورت‌شونده‌گان در تحقیق در وجود هر یک از اقدامات مؤثر بر نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاهی ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های بالقوه‌ای نهفته است که

شبکه‌های اجتماعی انجام شده است و این ممکن است به کمیت و کیفیت کدهای دریافت شده اثر گذاشته باشد. با اقتباس از آنچه بیان شد به پژوهش‌گران آتی پیشنهاد می‌شود در آینده دیدگاه تمامی ذینفعان را پیرامون مسئله نهادینه‌سازی فعالیت‌های فوق‌برنامه به‌طور خاص دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان بررسی کرده و در صورت امکان دیدگاه آن‌ها را با هم مقایسه کنند.

پژوهش توجه شده و جانب احتمال بنا به این محدودیت‌ها در نظر گرفته شود. از جمله اینکه در این پژوهش صرفاً دیدگاه مدیران اجرایی و اساتید دانشگاه منعکس گردید که به نظر می‌رسد دیدگاه آن‌ها نتواند دیدگاه تمامی ذینفعان را پوشش دهد. محدودیت دیگر اینکه این پژوهش در زمان همه‌گیری بیماری کرونا انجام شده است و بخشی از مصاحبه‌های آن به‌ناچار به‌صورت غیرحضوری از طریق

منابع و مأخذ

۱. آصفی، احمدعلی (۱۳۹۷). شناسایی و اولویت‌بندی گروه‌های مؤثر در نهادینه کردن ورزش همگانی در ایران، پژوهش در ورزش تربیتی، (۱۵)، ۲۷۰-۲۴۷.
۲. آصفی، احمدعلی، و قنبرپور نصرتی، امیر (۱۳۹۷). مدل عوامل مؤثر در نهادینه کردن ورزش همگانی در ایران، دو فصلنامه پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، ۸(۱۶)، ۲۹-۴۶.
۳. بیدختی، رحمت‌الله، و رحیمی بیدختی، رامین (۱۳۹۵). دانشگاه فرهنگیان و نقش آن در یادگیری سازمانی وزارت آموزش و پرورش، همایش ملی دانشگاه، محور توسعه، تربیت‌حیدریه.
۴. پارساجو، علی، جوادی‌پور، محمد، و زارعیان، حسین (۱۳۹۷). تعیین راهبردهای مشارکت اجتماعی در ورزش همگانی ایران، پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی، ۸(۱۶)، ۱۳-۲۸.
۵. پورکریمی، جواد، مهدیون، روح‌الله، فاضلی، ابوزر، و پوربرخورداری، امین (۱۳۸۹). ارائه الگوی نظام جامع آموزش کارکنان جمعیت هلال احمر. فصلنامه علمی امداد و نجات، ۲(۱)، ۵۶-۷۰.
۶. دهقان، عبدالمجید، مهram، بهروز، کرمی، مرتضی (۱۳۹۵). ارزشیابی برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان از حیث تربیت‌معلم پژوهشگر (مورد: پردیس‌های شهید بهشتی و شهید هاشمی نژاد). دو فصلنامه مطالعات برنامه درسی آموزش عالی، (۱۳)، ۷۸-۱۰۰.
۷. رضوی، سید محمدحسین، لقمانی، محسن، ذبیحی، اسماعیل، علوی، سید حسن (۱۳۹۹). جایگاه ورزش در نظام اوقات فراغت دانشجویان و ارائه الگو، ۱۶(۳۱)، ۱۵-۳۵.
۸. شعاری نژاد، اکبر (۱۳۸۲). نقش فعالیت‌های فوق‌برنامه در تربیت جوانان. تهران: انتشارات اطلاعات.
۹. طالب پور، مهدی، صاحبکار، محمدعلی، مصلی نژاد، محمد، رجبی، مجتبی (۱۳۹۵). بررسی مقایسه عوامل مؤثر بر نهادینه‌سازی ورزش در بین دانشجویان (مطالعه موردی: دانشگاه فردوسی مشهد)، پژوهش در ورزش تربیت‌بدنی، (۱۱)، ۷۰-۵۰.
۱۰. محمدی، منیژه، و میکائیلو، غلامحسین (۱۳۹۵). رسالت دانشگاه فرهنگیان در تربیت‌معلمان شایسته، دومین همایش ملی تربیت‌معلم، اصفهان، دانشگاه فرهنگیان، دانشگاه اصفهان.

۱۱. منوچهری نژاد، محسن، همتی نژاد، مهر علی، رحمتی، محمد مهدی، و شریفیان، اسماعیل (۱۳۹۷). شناسایی و تحلیل عوامل مؤثر بر نهادینه‌سازی فرهنگ و ورزش در کودکان و نوجوانان از دیدگاه معلمان تربیت‌بدنی. (۱۱)، ۱۶۳-۱۷۹.
12. Bourke, M., Hilland, T. A., & Craike, M. (2020). Factors associated with the institutionalization of a physical activity program in Australian elementary schools. *Translational behavioral medicine*, 10(6), 1559-1565.
13. Brière, F N. Yale-Soulière, G. Gonzalez-Sicilia, D. Harbec, M J. Morizot, J. Janosz, M., 31. Bolton, N. Martin, S. Grace, C. Harris, S. (2018). Implementing a theory of change approach to research sport participation programs targeting 'hard to reach groups. *International journal of sport policy and politics*, 10 (4), 761-777.
14. Brooke, L E., Gucciardi, D F., Ntoumanis, N. Lin, A. (2020). Qualitative investigation of perceived barriers to and enablers of sport participation for young people with first episode psychosis. *Early Intervention in Psychiatry*, 14(3), 293-306.
15. Casadó, R. G., Yeste, C. G., Molinero, M. T. N., & Belarta, Z. S. (2019). Out of school learning scientific workshops: Stimulating institutionalized Adolescents' educational aspirations. *Children and Youth Services Review*.
16. Cavallin, S. Bennie, A. George, E. (2019). Exploring the barriers and facilitators to school and club sport participation for adolescent girls in Greater Western Sydney. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 22, 80.
17. Chang, H Y. (2019). Determining the motivational factors for participation in team sports in Nanyang Technological University Students. Nanyang technological University.
18. Denault, A S. Ratelle, C F. Duchesne, S. Guay, F. (2019). Extracurricular activities and career indecision: A look at the mediating role of vocational exploration. *Journal of Vocational Behavior*, 110, 43-53.
19. Douglas, N. Douglas, G. & Derrett, R. (2001). *Special interest groups: context and cases*. John Wiley & Sons, Brisbane, Qld.
20. Homan, K J. Crowley, S L. Sim, L A. (2019). Motivation for sport participation and eating disorder risk among female collegiate athletes. *Eating disorders*, 27(4), 369-383.
21. Levine, J M., Moreland, R L. (Eds.). (2006). *Small groups: key readings*. Psychology Press.
22. Matjasko, J L. Holland, K M. Holt, M K. Espelage, D L. Koenig, B W. (2019). All things in moderation? Threshold effects in adolescent extracurricular participation intensity and behavioral problems. *Journal of school health*, 89(2), 79-87.
23. O'Coner, E. (2001). Goal setting for optimal performance in sport and rehabilitation. *SportEX* (www.sportex-medicine.com), 6-8.
24. Ramchandani, G. Coleman, R. Christy, E. (2019). The sport participation legacy of major events in the UK. *Health promotion international*, 34(1), 82-94.
25. Skinner, J. Edwards, A. Corbett, B. (2014). *Research methods for sport management*. Routledge.
26. Summerley, R. (2020). The development of sports: A comparative analysis of the early institutionalization of traditional sports and E-sports. *Games and Culture*, 15(1), 51-72.

27. Taylor, E. A., & Wells, J. E. (2017). Institutionalized Barriers and Supports of Female Athletic Directors. *Journal of Intercollegiate Sport*, 10(2), 157-183.
28. Thomas, A M. Beaudry, K M. Gammage, K L. Klentrou, P Josse, A R. (2019). Physical Activity, Sport Participation, and Perceived Barriers to Engagement in First-Year Canadian University Students. *Journal of Physical Activity & Health*, 16(6).
29. Touré-Tillery, M. Fishbach, A. (2014). How to measure motivation: A guide for the experimental social psychologist. *Social and Personality Psychology Compass*, 8(7), 328-341.
30. Vandermeerschen, H. Meganck, J. Seghers, J. Vos, S., Scheerder, J. (2017). Sports, poverty and the role of the voluntary sector. Exploring and explaining nonprofit sports clubs' efforts to facilitate participation of socially disadvantaged people. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 28(1), 307-334.
31. Yiftachel, O. (2006). Re-engaging Planning Theory? Towards South-Eastern Perspectives. *Planning Theory*, 5 (3), 211-222.

The paradigm model of institutionalization of academic extracurricular sports activities for student -prospective teachers of Farhangian University

Farnaz Ghadirian Marnani¹ - Mohammad Soltan Hosseini² - Mehdi salimi*³ - Shahram Aroofzad⁴

1. Ph.D Candidate in Sport management, Physical Education faculty, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran 2. Associate Professor in sport management, Sport sciences Faculty, University of Isfahan, Isfahan, Iran 3. Associate Professor in sport management, Sport sciences Faculty, University of Isfahan, Isfahan, Iran 4. Assistant professor in sport management, Department of Educational Sciences, Farhangian University, Isfahan, Iran

(Received: 2021/1/17; Accepted: 2021/4/26)

Abstract

The purpose of this study was to present a paradigm model of institutionalization of academic extracurricular sports activities for student -prospective teachers of Farhangian University. The research method was qualitative with an exploratory nature and conducted by systematic approach of Grounded Theory, which was based on guidelines proposed by Corbin and Strauss.

The study statistical population included experts in the field of sports management and relevant officials. The purposeful and snowball sampling methods were used for sampling for interviews. Data collection tools and methods were semi-structured individual interviews, and the interviews continued until theoretical saturation (11 interviews). For data analysis, a systematic approach including three main stages of open, axial and selective coding was used. The results of open, axial and selective coding showed the identification of 138 open codes and 25 concepts. The categories were categorized according to the Strauss and Corbin paradigm model as the axes of causal conditions, contextual conditions, intervening conditions, action and reaction strategies, and consequences. The results indicated that program-oriented and institutionalized recognition of extracurricular sports activities at the level of Farhangian University will have major consequences in the development of psychological well-being, leisure management and reduction of behavioral abnormalities in various dimensions.

Keywords

Institutionalization, Extracurricular Activities, Student Teachers, Farhangian University.

---

* Corresponding Author: Email: m.salimi@spr.ui.ac.ir Tel: +989131055917